

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

NA CESTĚ
ODĚVY PRO NEZÁVISLÉ CESTOVÁNÍ

ON THE ROAD
CLOTHES FOR INDIVIDUAL TRAVELLING

LIBEREC 2009

ALŽBĚTA ZHŘÍVALOVÁ

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se úplně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 30. dubna 2009

.....
Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala pani doc. ak. mal. Emílii Frydecké za konzultace a čas, který mi věnovala v průběhu tvorby celé mé bakalářské práce.

Abstrakt

Na cestě – je název bakalářské práce, který vyjadřuje touhu člověka poznávat nové lokality a etnika. Tuto migraci můžeme v přírodě přirovnat ke stěhování divokých kachen za teplem. Proto se v této práci pro mne stala kachna symbolem cestování a prolíná celou kolekcí modelů, které byly navrženy jako oděvy vytvořené pro tuto příležitost.

Samotná bakalářská práce je tvořena ze tří částí, cestování na sever, západ a jih. V každé části jsou navrženy modely vytvořené z materiálů, které korespondují s klimatickými podmínkami daných lokalit, zohledňují účel, za jakým do té, dané oblasti cestujeme. Každá část je doplněna technickými nákresey, návrhy a fotodokumentací.

Druhá část, cesta na západ, je navíc inspirována i vzorem typickým pro tyto oblasti – tartanový vzor.

V poslední kolekci orientované na jih je část materiálů potištěna motivem divokých kachen, jako mnou zvoleným symbolem cestování.

Klíčová slova: cestování, sever, západ, jih, klimatické podmínky, kachna, migrace kachen, vzor, tisk

Abstract

On the road - That's the title of this bachelor thesis expressing man's desire to get to know new localities and ethnics. This migration can be compared in the nature with shift of widgeons to somewhere warm. Therefore widgeon becomes the symbol of travelling in this work and runs through all collection of models that are designed to be clothes made for this occasion.

The bachelor thesis itself contains three parts, travelling to the North, West, and South. In every single part are designed models created by materials that represent climatic conditions of given localities, take into consideration the purpose of our travelling to the given areas. Every single part is completed with technical drawings, proposals, and photo documentation.

In addition, the second part, journey to the West, is also inspired by the pattern typical for those areas – tartan pattern.

In the last collection for the journey to the South, part of the materials are printed with motif of widgeon as my preferred symbol of travelling.

Key words: travelling, North, West, climatic conditions, widgeon, migration of widgeon, pattern, print

Obsah

	strana
Prohlášení	2
Poděkování	3
Abstrakt	4
Obsah	5
1. Úvod	6
2. Seznamte se s kachnou	7
3. Cesta na sever	8
3. 1. Návrhy kolekce k cestě na sever	9
3. 2. Technické nákresy	12
3. 3. Zvolené materiály	15
3. 4. Obecně o syntetických vláknech	16
3. 5. Vzorky použitých materiálů	18
3. 6. Barvy severu	19
Přiložené foto	20
4. Cesta na západ	21
4. 1. Návrhy kolekce k cestě na západ	22
4. 2. Technické nákresy	25
4. 3. Zvolené materiály	28
4. 4. Vlněné materiály	29
4. 5. Něco o tartanu	30
4. 6. Bavlna	32
4. 7. Vzorky použitých materiálů	34
4. 8. Barvy západu	35
Přiložené foto	36
5. Cesta na jih	37
5. 1. Návrhy kolekce k cestě na jih	38
5. 2. Technické nákresy	41
5. 3. Zvolené materiály	44
5. 4. Viskóza	44
5. 5. Něco o použitém tisku	46
5. 6. Ostatní způsoby tisku	48
5. 7. Vzorky použitých materiálů	50
5. 8. Barvy jihu	51
Přiložené foto	52
6. Závěr	53
Seznam použité literatury	54
Fotodokumentace	55

1. Úvod

Dlouho jsem přemýšlela jak spojit svůj zájem o cestování se svými vědomostmi, které jsem získala studiem na této vysoké škole. Napadlo mě vytvořit kolekci oděvů typických pro cestování po určitých oblastech Evropy. Tak vznikla tato bakalářská práce.

Brala jsem v úvahu přírodní podmínky, tradice oděvů, klimatické podmínky a specifické cíle, pro které turisté právě tyto evropské země navštěvují.

Jako symbol nezávislého cestování jsem zvolila divokou kachnu, jejíž stěhování do teplých krajín, za teplem, je všeobecně známé. Snažila jsem se o to, aby právě kachna provázela celou mou kolekci, ať už barevností svého peří, nebo samotným motivem kachny v tisku .

2. Seznamte se s kachnou

Kachny divoké patří do skupiny vrubozobých ptáků a jsou největší z plovavých kachen. Kachnu divokou můžete vidět na každém rybníku v Evropě, Asii a Severní Americe. Tito velcí ptáci mají pestrý jídelníček. Jsou to všežravci, kteří se živí jak potravou rostlinnou, tak i živočišnou, přičemž zastoupení obou složek se mění podle ročních období. Pokud je voda dostatečně bohatá na potravu, noří hlavu do vody a svým širokým, plochým zobákem čvachtají, a tak procezují bahno, vodu, rostliny i malé živočichy. Větší sousta zobákem rozmačkávají. Spásají také rostliny pod vodou, ale nepotápějí se celé, jen ponoří hlavu a krk svisle pod vodu a nad hladinu přitom vystrčí zadeček. Proto mají raději mělké vody. V průběhu roku se kachny divoké živí obilím nebo spásají travu, pochutnávají si na bramborách, chytají hmyz ze vzduchu a nebo se potápějí pro semena a listy různých rostlin, hmyz či měkkýše pod vodu. V zimě se živí dokonce i všelijakými odpadky. Když mají nouzi, nedělá jim problém ulovit si rybku či žábu.

Kachna divoká dorůstá velikosti 50 – 60 cm a její hmotnost se pohybuje v rozmezí 800-1300 g. Kačer se od kachny liší zbarvením. Samec ve svatebním šatu je nepřehlédnutelný. Má lahvově zelenou hlavu, bílý obojek, hnědou hrud', žlutý zobák a oranžové nohy. Samičky mají nenápadné hnědavé zbarvení s tmavými skvrnkami, oranžové nohy a jediné kovově modré zrcátko na křídle mají shodné se svými partnery. Zajímavé je, že se kachny drží na vodě pomocí vzduchu, který si udržují v peří na celém těle.

Když se mají narodit malé kachničky, snese samička 9 – 13 vajec, ve kterých se mláďata vyvíjí zhruba čtyři týdny a líhnou se již dokonale vybavené. Na vejcích sedí pouze samice. Mláďata velmi dobře běhají, plavou a potápějí se. Ve stáří 20ti dnů začíná kachňatům růst obrysové peří a asi po 50ti dnech jsou zcela opeřena a začínají létat.

Na podzim odlétají za teplem v přesně vymezených formacích. Některé druhy kachen přivykly podmínkám, ve kterých se narodily a zůstávají i přes zimní období. Typické kachní kvákání vydávají pouze kachny, kačeři se ozývají jen sípavým „rrep – rrep“.

Kachnu jsem zvolila jako symbol mé bakalářské práce – „Na cestě“. Její cesty za teplem, krásné barvy přírodně sladěné, přizpůsobivost v přijímání potravy i klimatickým podmínkám, možnost pohybu ve vodě, ve vzduchu i na souši, to vše lze chápat jako ideální výbava pro poznávání cizích krajín, pro cestování.

3. Cesta na sever

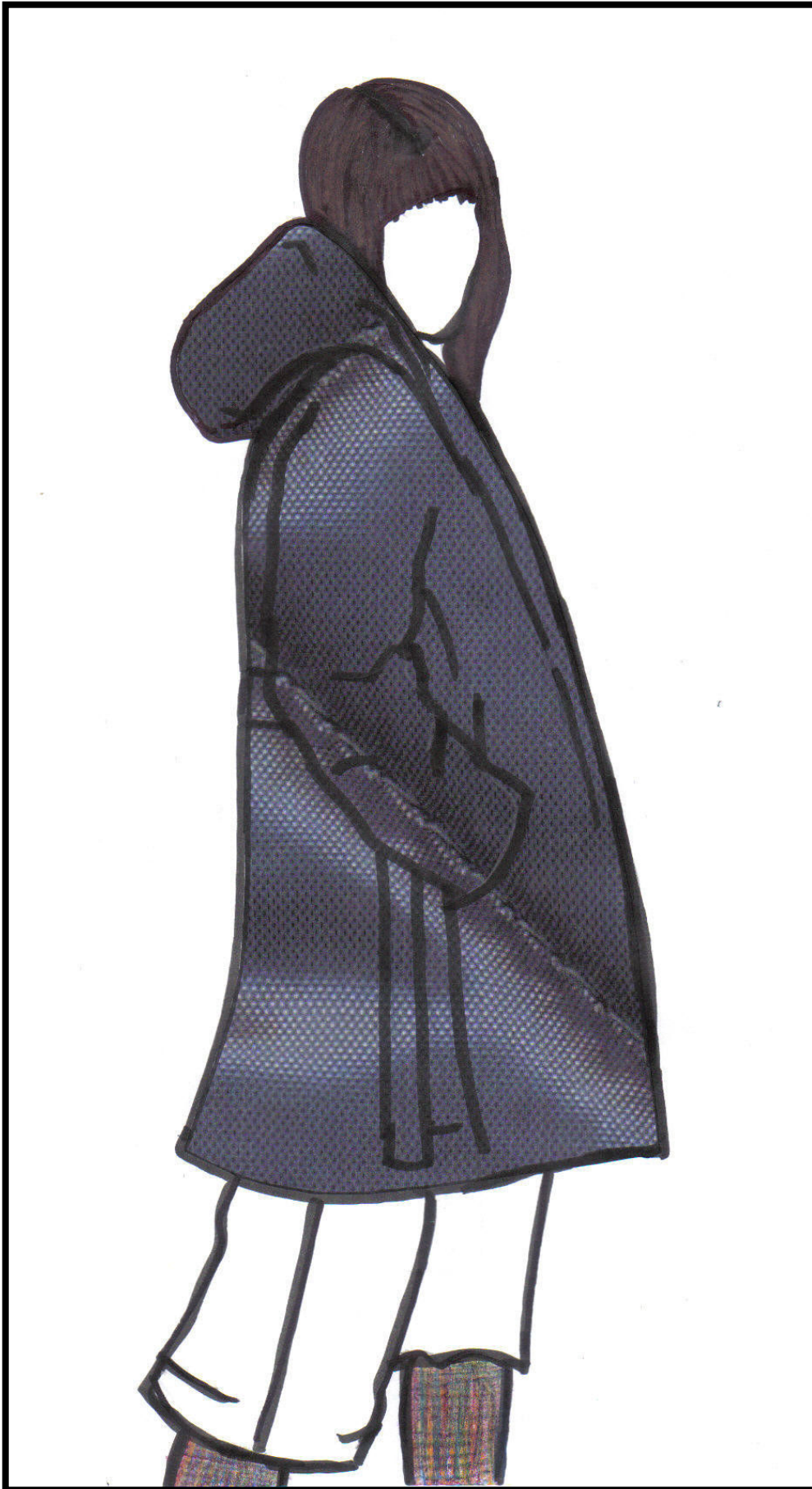
Severní oblast působí chladným dojmem. Turisté do těchto oblastí jezdí především za přírodními krásami, čistou panenskou přírodou. Typické pro tuto oblast jsou čisté vodní toky, gejzíry, lesy a pro milovníky ryb- rybaření. Podnebí v této části Evropy je chladnější, a přestože je vlna nejteplejším materiálem, navrhla jsem kolekci z moderních, umělých vyteplených, vrstvených materiálů, materiálů s vlasem a pleteniny.

Barevný základ jsem zvolila v bílé, šedé a černé a ten jsem doplnila škálou studených odstínů růžové, fialové a tyrkysové. Na výrobu této části kolekce jsem použila syntetický materiál, a to polyester. Napadlo mě využít možnosti oboustranného použití, a proto jsou oděvy pro horní část těla nositelné z obou stran. Oděvy jsou zdobeny obzvlášť velkými kapsami, které jsou zároveň praktické. Všechny tři oděvy, a to bunda, vesta a tříčtvrteční „kabát“ jsou s kapucou a jsou zapínané na zip. Dolní část oděvů tvoří teplé kalhoty ve zkrácených délkách, zapínané na patentní knoflíky, díky kterým vyniknou úpletové návleky.

Dalšími doplňujícími materiály pro severní oblast je vatelín a úplet. Pleteniny nakonec doplnily výsledný efekt zimního ošacení. Například návleky na hrudní část a již výše uvedené návleky na končetiny. Snažila jsem se o variabilitu těchto úpletových doplňků aby je bylo možno použít i jako variantu oděvů pro teplejší období.

3. 1. Návrhy kolekce k cestě na sever

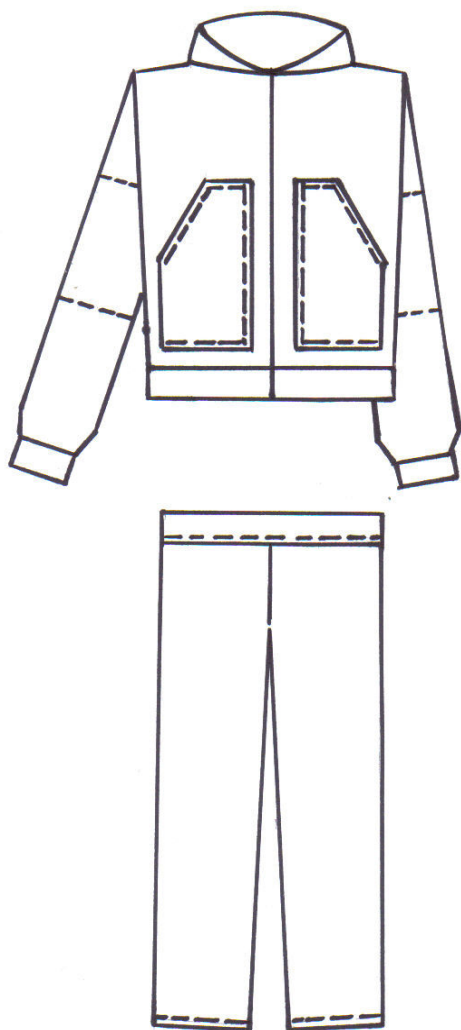

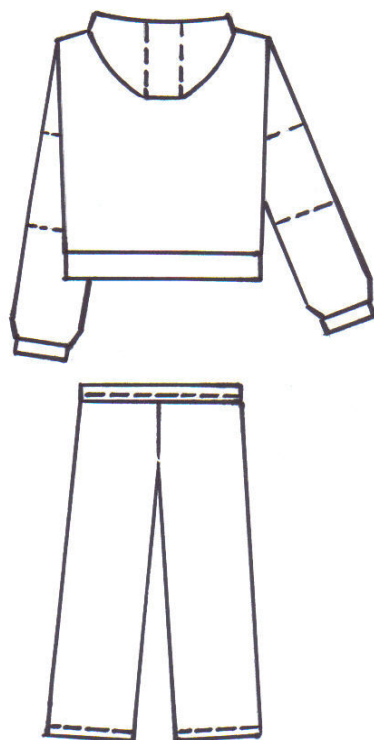

3. 2. Technické nákresy

PD

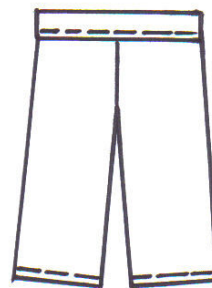
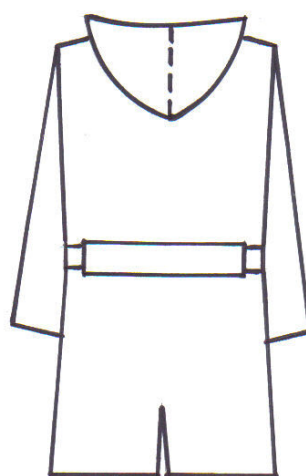
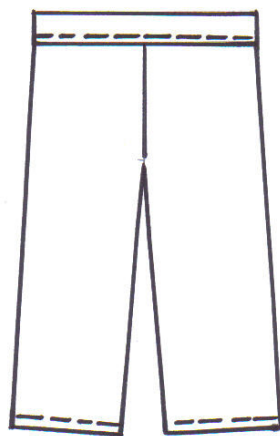
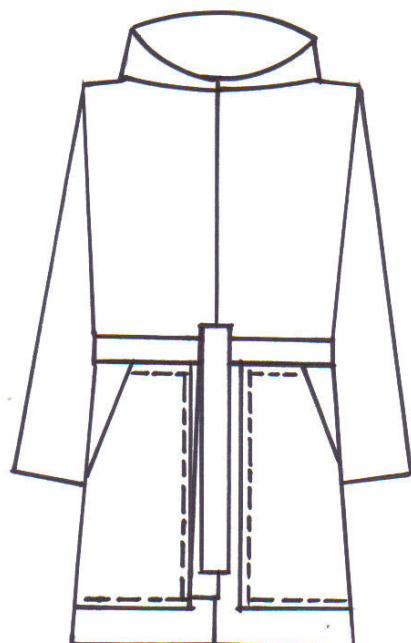

ZD

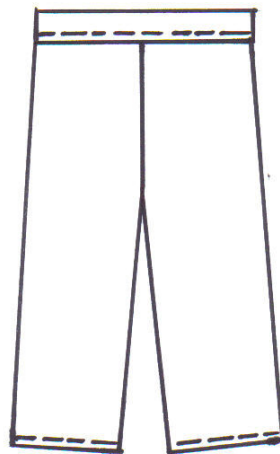
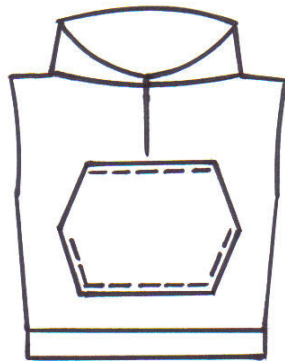

PD

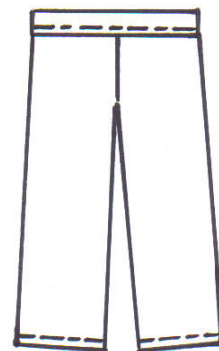
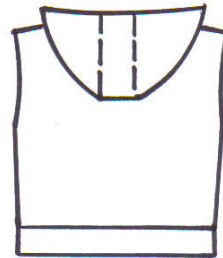
ZD

PD

ZD

3. 3. Zvolené materiály

Tato kolekce je zhotovena z vytepleného polyesteru, který patří do skupiny syntetických vláken. Syntetický polyester se používal již v první světové válce jako impregnační materiál. Samotné vlákno ze syntetického polyesteru bylo vynalezeno v Anglii v roce 1941. V současné době je ve světě po bavlně druhé nejpoužívanější vlákno. Základní surovinou pro výrobu polyesteru je ropa, ze které se získává dimetyltereftalát a glykol. Po zpracování mají tato vlákna podobu kabílku, stříže, nebo hedvábí.

Polyesterová vlákna se mohou vyskytovat prakticky ve všech textilních výrobcích. K důležitým vlastnostem polyesteru patří vysoká stálost na světle, malá navlhavost, k záporným vlastnostem patří žmolovitost a srážlivost. Často se přírodní vlákna směsují s polyesterem z důvodu zlepšení jejich užitných vlastností. Tyto směsi s polyesterem jsou lehčí, méně mačkové, pevnější a trvalejší.

3. 4. Obecně o syntetických vláknech

Obecně se syntetická vlákna, ke kterým se řadí již výše zmíněný polyester, používají jako náhražky vláken přírodních. Pro jejich vlastnosti, pevnost, nemačkovost a cenovou dostupnost si získaly oblibu u spotřebitelů.

V současné době se syntetická vlákna používají nejen k výrobě textilních výrobků, ale i koberců, vzduchotechniky, klimatizace, polštářů atd..

Jednu velkou skupinu, která patří do syntetických materiálů, tvoří elastická vlákna. Tato vlákna jsou definována tím, že je lze napnout na nejméně trojnásobnou délku a po uvolnění se vrátí do původního rozměru. Zástupcem této skupiny je Nylon. Je to první syntetické vlákno, které bylo vyrobeno z uhlí, vody a vzduchu a mělo komerční úspěch. Nylon byl objeven v laboratořích firmy DuPont v USA v roce 1930. Nylonové vlákno se nejdříve používalo jako štětiny kartáčů. Zajímavostí je, že v květnu 1940, kdy bylo na trh dodáno prvních 5 milionů nylonových punčoch, bylo v několika hodinách celé množství rozprodáno. O 5 let později se na trhu začaly objevovat napodobeniny, jako např. německý Perlon, Dralon nebo český Silon. Dalším vynálezem firmy DuPont byla Lycra, která se nepoužívá samostatně, ale vždy ve směsi s jiným vláknem, např. Nylonem. Všeobecně se dnes elastické příze vyskytují v pleteninách všeho druhu, tedy i s klasickými materiály (džínovina, manšestr).

Další skupina, která patří do syntetických vláken jsou polyakrylnitrilová vlákna. Jsou to umělá vlákna vyvinutá ve čtyřicátých letech 20. století.

Toto vlákno je díky svým vlastnostem často používáno na textilní výrobky, které jsou odolné proti povětrnostním vlivům, jako jsou markýzy, slunečníky. Dále se používá jako materiál k potažení nábytku, levné příkrývky a imitace kožešin. Polyakrylonitril vlákno se často mísí s vlnou pro svou pružnost a měkkost.

Polyakrylnitril je nejvhodnější pro výrobu další skupiny syntetických vláken, a to uhlíkových vláken. Jako první vyrobil uhlíkové vlákno z bambusu Edison v roce 1980. Později, v roce 1955 se díky pokusu o orientaci krystalu uhlíku začala tato vlákna vyrábět ve velkém množství. Uhlíková vlákna se používají především ve stavebním průmyslu, jako příměs umělých hmot. Dále se tkaniny s obsahem uhlíkových vláken používají na extrémně namáhané stavební díly lodí, letadel a raket. V oblasti nanotechnologie jsou zajímavostí umělé svaly z uhlíkových trubiček, které jsou 100x silnější než lidský sval.

V současnosti se z mnoha druhů polyamidových vláken uplatnily pouze dva, a to polyamid typu 6, např. český Silon a typu 66, např. Nylon. Základem obou těchto materiálů je ropa. Jediný rozdíl mezi těmito typy polyamidů je v bodu tání.

Typ 66 taje při vyšších teplotách než typ 6. Komplexně mají polyamidy vysokou pevnost tahu a oděru, nesrážejí se a rychle schnou. Další výhodou polyamidů je dobrá barvitelnost, protože dobře absorbují téměř všechny druhy textilních barev. Nevýhodou je nízká odolnost proti vlivům světla (žloutne) a nabíjení statickou elektřinou. Požívají se hlavně k výrobě dámských punčoch, podlahovin a sportovních oděvů, dále se uplatňují jako technická vlákna (dopravní pásy, lana, chirurgické nitě, atd.).

Aramidovými vláknaa jsou další představitelé syntetických vláken. Aramid je zkratkou pro aromatické polyamidy. Toto vlákno bylo vyvinuto především jako vlákno odolné proti vysokým teplotám. Aramid, jako žáruvzdorný, syntetický materiál byl vynalezen Američankou Stephanie Kwolek po roce 1961. Používá se v armádě, na výrobu neprůstřelných vest, jako náhražka azbestu na ohnivzdorné oblečení, na plachty lodí, blány bubnů a reproduktorů, na provazy a kabely. Vlákno je odolné vůči oděru, teplu, je špatně zápalné a má vysokou pevnost.

S výrobou polypropylenového vlákna se začalo koncem 50. let minulého století v Itálii. Polypropylen se vyrábí z odpadů vzniklých při zpracování ropy. Je proto levnější než ostatní syntetické materiály.

Polypropylen je nejlehčím vláknem, je odolný proti chemikáliím, má vysokou odolnost oděru, minimálně navlhá a má nízký sklon ke šmolkování. Co se omaku týká, neliší se od ovčí vlny. Nevýhodou polypropyleny je nízká odolnost proti účinkům světla a vyšších teplot.

Ve směsi s jinými přírodními i umělými vlákny se polypropylen používá na netkané textilie, jako třeba umělý trávník, dále na podkladové tkaniny, nebo příze do tkaných a všívaných koberců, na sportovní oděvy, dětské prádlo, atd..

Skleněná textilní vlákna se objevila na trhu až koncem 19. století. Rozdělují se na dvě skupiny, a to na vlákna textilní, které se používají na izolace a zpevnění materiálů. Druhou skupinou jsou skleněná vlákna ve formě kabelů, používané jako přenosy dat. Z tkanin, která obsahují skleněná vlákna se zhotovují ochranné oděvy, především pro hutníky a svářeče.

Ze všech druhů chemických vláken jsou vyráběna tzv mikroválkna, což je vlastně textilní vlákno jemnější než 1 dtex. Výrobky z mikrovláken odpuzují vlhkost a chlad z vnějšího prostředí a velký počet pórů umožňuje snadné odpařování potu. Díky vzhledovým a omakovým vlastnostem se podobá přírodnímu hedvábí a výhodou je odolnost proti šmolkování. Používá se na svrchní materiály u bund a plášťů, nebo také na nábytkové potahy, imitace semišů, atd..

3. 5. Vzorky použitých materiálů

Vrchní části oděvů (bunda, vesta, kabát):

- vrchový materiál – 100% polyester
- podšívkový materiál – 100% polyester

Spodní části oděvů (kalhoty):

- vrchový materiál – 100% polyester
- podšívkový materiál – 100% polyester

Náplety: 60% Vlna, 40% akryl

3. 6. Barvy severu

Při tvorbě oděvů na cestu do severní Evropy jsem volila barvy studené, které evokují pocity chladu, vodní hladiny, zimy, ledu. K těmto barvám patří, zelená, modrozelená, modrá, fialová, růžová, bílá, šedá, černá a další škála barevných odstínů. Z psychologického hlediska každá z barev vyvolává určitý pocit, dojem.

Jak jsou všeobecně vnímány barvy použité v této kolekci:

- **fialová barva** přináší člověku inspiraci, zklidňuje, tuto barvu mají rádi lidé se sklony k umění
- **světle modrá barva** působí přívětivě, vyvolává představu vody a vzduchu, ticha a touhy, podporuje komunikační schopnosti člověka, mají ji rádi citliví lidé, toužící lidé, modrá je nejčastěji barvou připisující se bohům
- **růžová barva** je barva něžnosti, jemnosti, tato barva působí romantickým dojmem
- **černá barva** je nejtmaší barvou, vlastně by se ani za barvu pokládat neměla, je barvou vzdoru a protestu, dále je barvou tmy, symbolem strachu, zániku a smrti

Přiložené foto

4. Cesta na západ

Dalším cílem naší cesty bude západní Evropa. Tyto oblasti v západní Evropě jsou známy svým nevlídným, deštivým a mlhavým počasím. Do Anglie jezdí za četnými historickými památkami, Skotsko a Irsko láká turisty svou krásnou a divokou přírodou.

Typickým materiálem, už od starých keltských dob je vlna a ta mne inspirovala k volbě materiálu. Použila jsem směšové materiály s vlnou a vybrala jsem tradiční vzor kostku (káro). V minulosti měl každý rod svou barevnou a vzorovou kombinaci kostky (kára)

Tato část kolekce je vycházková, pro volný čas. Barevně je laděna do zemitých barev. Základem je barva hnědá a zelená a doplňujícími barvami jsou žlutá a odstíny červené.

Prvním kompletem je dámská pelerína s kapucou, zapínaná na zip, doplněna rovnými kalhotami, zapínanými na zip a knoflíky. Jako druhý vycházkový oděv jsem zhotovila sportovní sako se stojatým límcem, zapínané na zip, doplněné páskem ze stejného materiálu. Sako je doplněno tříčtvrtečními kalhotami zdobenými manžetou, zapínanými na zip, knoflík a kovový háček. V obou případech jsou vrchní díly kompletů se vzorem kostky a kalhoty jsou v hnědých odstínech hnědé.

Posledním kompletem je rozšířená, zavínovací sukně se sedlem, zapínaná na patentní knoflíky, se vzorem kostky. Sukně je doplněna módní tunikou, se stahovacími náramenicemi, ve žluté barvě, která se vyskytuje i v barevné škále sukně. Použitým materiálem je viskóza ve směsi s elastanem.

Každý z těchto oděvů v kolekci je doplněn jakousi závěsnou kapsou inspirovanou kapsářem. Tato kapsa je opět oboustranná, přičemž jedna strana souhlasí s materiálem, který byl použit na komplet, ke kterému kapsář náleží. Druhá strana je tvořena potištěným materiálem s vlastním motivem kachen. Pásky na kterých jsou kapsáře zavěšeny, jsou zhotoveny ze stejných materiálů, jako jsou vrchní oděvy a jsou také zapínané na patentní knoflík.

4. 1. Návrhy kolekce k cestě na západ

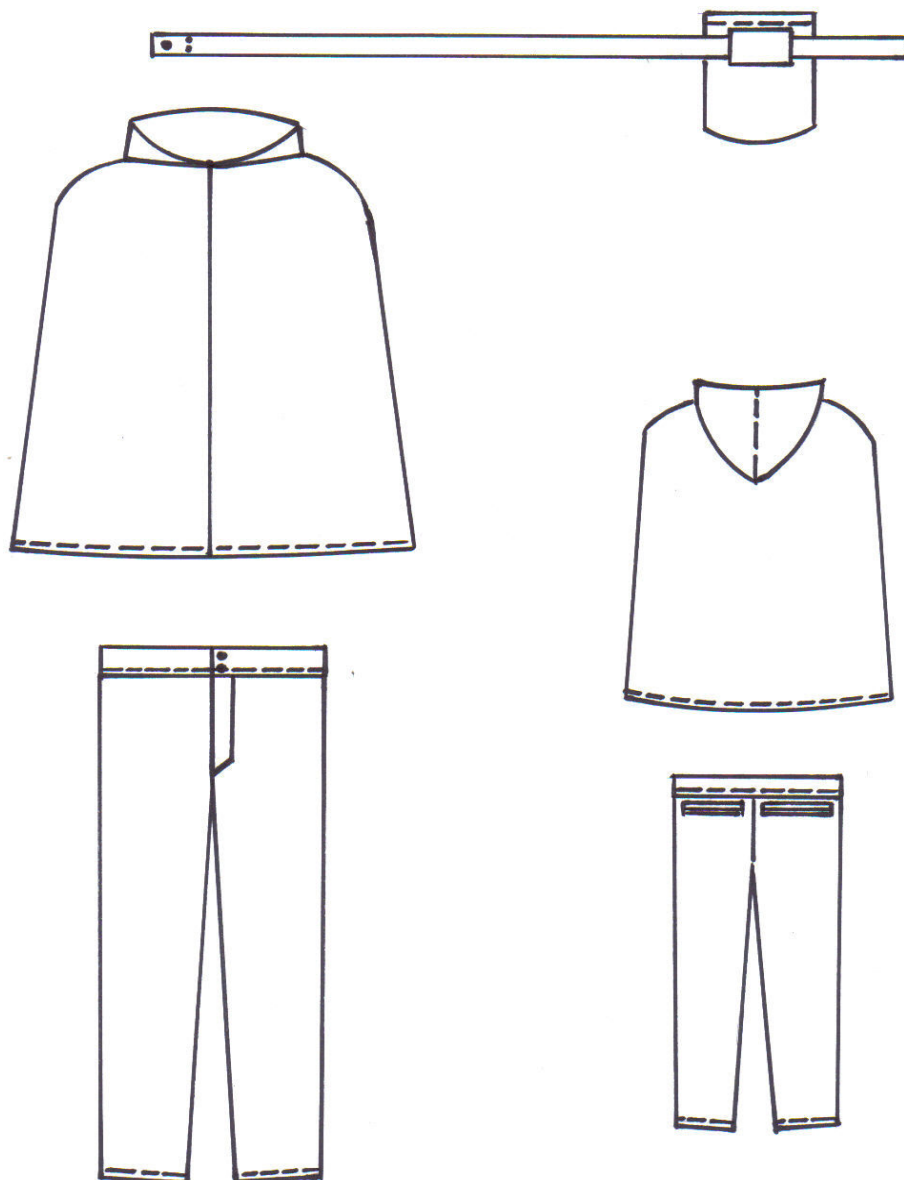

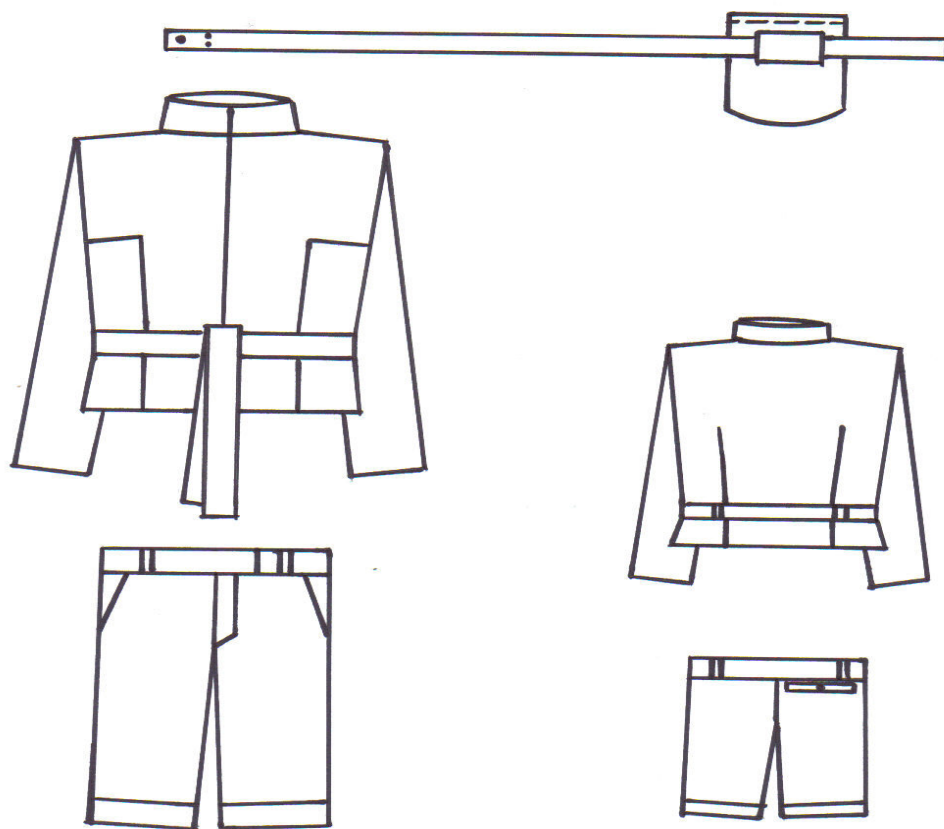
4. 2. Technické nákresy

PD

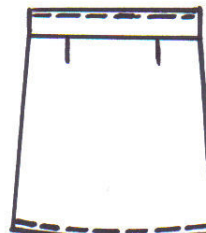
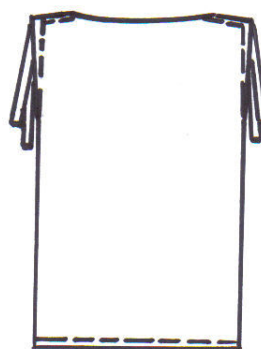
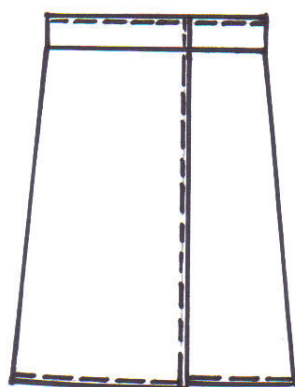
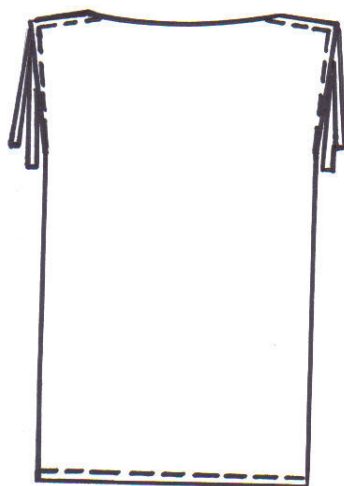
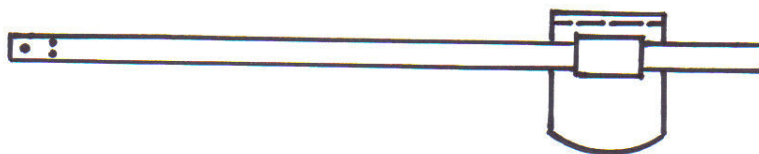
ZD

PD

ZD

PD

ZD

4. 3. Zvolené materiály

Ve druhé kolekci, tentokrát směřované na západ jsem zvolila materiály vlněné s příměsí polyesteru a bavlněné s příměsí elastanu.

Vlna byla známa již v dobách existence nejstarších národů, především v přední Asii. Z této oblasti se rozšířila ve starověku do Egypta a Řecka, ve středověku pak i do Evropy. V 8. století začali Arabové pěstovat vlnu merinovou, ve 13. století se rozšířilo do Německa a Nizozemí a odtud ve 14. století do Anglie, kde došlo k největšímu rozvoji v 19. století. Nyní je největší vlnářský průmysl v Itálii, Francii a Německu.

Vlna je srst zvířat, např. ovčí, koz, velbloudů nebo králíků. Vlna je tvořena keratinem, má šupinkovitý povrch, šupinky jsou různé velikosti a tvarů. Šupinatost vlny je příčinou její plstivosti. Uvnitř vlněného vlákna je číšovitá trubice zvaná kanálek. Délka vlasu vlny je nejčastěji 70 – 250 mm. Na kvalitu vlny má podstatný vliv potrava zvířat a podnebí oblasti, ve které žije. Vlasy vlny tvoří snopky, či praménky. Snopky jsou spojeny ve skupiny a tyto skupiny v rouno. Rouno se stříhá vcelku a sbalené se teprve prodává. Rouno dobré kvality by mělo být vyrovnané, tzn. vlastnosti vlny v jednotlivých částech rouna by neměly být rozdílné. Nemělo by mít hladké, lesklé, nekudrnaté vlasy a nemělo by být znečištěno. Jsou-li jednotlivé snopky znatelně odděleny, označuje se vlna jako provázková, jsou-li slepeny potním tukem, je to vlna nitková. Je nepřeborné množství vln, ale v obchodě a průmyslu se definují dvě skupiny, a to vlna mykaná a česaná.

Vlna mykaná je jemná, kudrnatá a hodí se na výrobu valchovaných vlněných tkanin, nebo sukna. Pojmenování mykané vlny odvozujeme od používaných, tzv. mykacích strojů, které se používají při zpracování přízí. Tuto vlnu poskytují ovce horské, nejlepší je ovce merinová.

Vlna česaná je dlouhá, hladká, málo kudrnatá a málo plstivá. Hodí se nejlépe k výrobě hladkých, vlněných látek. Vlnu česanou poskytují ovce podolní a za jistých okolností ovce merinové a německé. Název se odvozuje od zpracování, které se provádí na česacích strojích. Nejznámější jsou vlny leycesterská, porýnská, cheviotová, weserská a cápová.

Stříhání ovčí se provádí třetí až osmý den po vyprání ovčí, a to ovčáckými nůžkami, nebo stříhacími strojky. Odpady z rouna při stříhání z nohou, lící a ocasů ovčí se nazývají kusy, nebo dingy, které se vkládají buď do sbaleného rouna, nebo se balí samostatně. Vlna se stříhá jednou do roka, v některých krajích i dvakrát.

Dále rozlišujeme vlnu jehněčí, to je vlna z ovčí mladších jednoho roku, další je vlna roční – z ovčí jednoletých, dále známe vlnu beraní a matečnou. Vedle vlny ze zdravých ovčí se obchoduje i s vlnou z ovčí poražených a nemocných.

Dalším procesem zpracování vlny je třídění. Provádí se pouhým okem, nebo vlnoměrem (přístrojem na určení jemnosti vlny). Při třídění se vlna rozprostře, odstraní se nečistoty, slepence a po položení roun na sebe se vlna klepáním rozvolňuje, čímž se z ní odstraní prach.

Vlna se podle živočišného druhu dělí na vlnu kašmírskou, angorskou, nebo-li mohér, pak vlnu velbloudí, vikuní a alpaku.

4. 4. Vlněné látky

Vlněné látky jsou textilní výrobky zhotovené z vlny tkaním, pletením nebo plstěním.

Rozdělujeme je na látky z vlny mykané či česané. Mykané látky, nebo-li suknovité jsou pokryty zaplstěným vlasem, takže nemůžeme rozpoznat jednotlivé nitě. Do skupiny tkaných, suknovitých látek se řadí sukno, sukno polovlněné, cirkas, kašmír, flanel, polovlněný kepr a jiné těžké zimní látky, jako např. flauš, loden, velur, cibelin, krul. Suknovité tkané látky se vyrábějí na širokých soukenických stavech. A po utkání se výrobky dále upravují a šijí se z nich dámské a pánské teplé obleky.

Tkaniny z česané vlny nemají na povrchu zaplstěný vlas, takže v této tkanině můžeme rozpoznat jednotlivé nitě. Látky z česané vlny mají osnovu i útek vlněný, útek se často vnáší mokrý a někdy bývá z vlny mykané. Některé tkaniny z česané vlny mimo lisování nevyžadují úpravu, avšak většina se upravovat musí. Rozlišujeme látky vlněné hladké, keprové, vzorované, aksamitové a koberce. Mezi hladké látky v plátnové vazbě se řadí kamelot, orleán, krepon, vlněný etamín, vlněný mušelín a jiné. Mezi keprové vlněné látky patří např. keprový mušelín a vlněný atlas. Ke vzorovaným vlněným látkám náleží vlněný damašek. Aksamitové látky jsou vlněný aksamit, vlněný plyš a jiné látky s vlasem. Všechny tyto druhy vlněných látek se tkají na stejném typu tkacího stroje, který se nazývá listový Jacquardův stroj. Pletené výrobky z vlny jsou zejména punčochy, ponožky a Jägrovo prádlo apod..

4. 5. Něco o tartanu

Tartan je pestře tkaná, kostkovaná, vlněná látka (česaná ovčí vlna), ze které je vyroben historický mužský národní oděv ve Skotsku, zvaný *kilt* (ženy, až na výjimky, kilt nenosí). Je to mužská zavinovací suknice s barevným kárem, ozdobená trásněmi a broží, nejčastěji v podobě zavíracího špendlíku, tzv. *kiltpin*. Kilt se v pase omotává kolem těla, zapíná se pomocí řemínků a přezek. Řemínky jsou připevněny jak na vnitřním konci kiltu (pouze jeden řemínek) a otvory procházejí ven, kde se zapínají do přezek jak na vnějším konci, tak na vnějším okraji (většinou dva řemínky). Kilt začíná v pase a končí v polovině kolen. Vpředu je druhá překrývající vrstva, která se nazývá *apron* (angl. zástěra). Zadní část kiltu je naskládána do hustých skladů, tzv. *pleats*, které se skládají buď tak, že vzor tartanu i nadále nepřerušovaně pokračuje (tzv. civilní skládání), případně se skládá tak, že se neustále opakuje dominantní proužek z látky, nebo se dominantní proužky střídají (tzv. *military style*). I díky těmto hlubokým a hustým skladům je délka materiálu použitého na výrobu kvalitního kiltu šitého na míru cca 7,5 m. Tradičním zvykem je nenosit pod kiltem spodní prádlo (u vojenských jednotek je to dokonce vojenským řádem vyžadováno). Výjimku tvoří pouze tanečníci a sportovci oblékající kilt, a to z ryze praktických důvodů. K dalším součástem skotského kroje *kiltu* jsou dlouhé vlněné podkolenky (nejčastěji bílé, nebo tartanové), kapsář na řetízku kolem pasu – *sporrán* a dýka, zastrčená v pravé podkolence – *sgin dubh*.

Existuje mnoho druhů kiltů, lišících se zejména vzorem tartanů a také původem. Kromě jiných existují ještě irské a welšské kilty. Vzory na tartanu byly často spojovány s jednotlivými skotskými rody - *klany*. Každý klan měl svůj vlastní vzor tartanu, který se dědil z generace na generaci. Toto tvrzení nemá historický podklad, je interpretováno spíše na základě mýtů a legend, ale existují také tartany s charakteristickým vzorkem pro oblasti, hrabství, školy a nebo i univerzity. Zmínky o tom se začínají objevovat v době skotského národního obrození, v první polovině 19. století.

Historie tartanu je úzce spojena se Skotskem. V angličtině je slovo *tartan* odvozeno od francouzského *tiretain*, které je pravděpodobně odvozeno od slovesa *tirer*, což je v odkazu tkané plátno. Původně (kolem roku 1830) nebyl tartan kostkovaný, ale měl jakýkoliv vzor, nebo byl jednobarevný. Skotská vysočina se v galštině nazývala *breacan*, což znamená *mnoho barev*.

V průběhu času tyto významy splynuly a významově se staly určitým typem vzoru na určitý druh tkaniny. Dnes se význam slova tartan obecně používá pro popis struktury. Je vzorem, složeným z několika horizontálních a vertikálních kapel v několika barvách. Látka je tkána zvláštním způsobem, který vytváří diagonální strukturu, střídají se barevná vlákna tkaniny jako osnova a útek v pravém úhlu, tká se jednoduchým keprovým typem tkaní, po dvou v osnově. Je viditelná forma uhlopříčných linek, kde různé barvy vytváří kříž, tam, kde se barvy protnou, vytvoří novou barvu smíšením dvou i více různých barevných vláken. Tak se barevnost tkaniny několikanásobně zvyšuje. Výsledné bloky barevných pásů se opakují vertikálně a horizontálně v charakteristických vzorech čtverců a linek známý jako *dlažební kostka*. Pro srovnání, tradiční irský kilt se vyráběl z jednobarevné tkaniny, nejčastěji šafránově nebo zeleně obarvené.

Barvy na tartan se dříve používaly pouze přírodní, od poloviny 19. století, kdy byl velký rozmach chemie v průmyslu, začaly se používat k barvení textilu barvy chemické. Tím se staly barvy na kostkách sytější a výraznější na rozdíl od původních tkanin, na jejichž barevnost bylo použito barev přírodních. Podle legend a mýtů měly barvy na kostkách tartanu svou symboliku, třeba červená symbolizovala prolitou krev v bitvách, zelená – přírodu, lesy, modrá pak jezera a řeky. Žlutá někdy symbolizuje různé plodiny. Tzv. vzorky jsou označovány podle souslednosti barev a šířky. Například tartan Wallace se označuje jako „K/4 R32 K32 Y/4“ (K je černá, R červená, Y žlutá). Tento kód znamená, že černá v šířce 4 jednotek je následována červenou v 32 jednotkách atd. Jednotka obvykle označuje počet vláken. Vzory jsou dále charakterizovány délkou, kterou měří celá jedna sekvence barevných polí. Obvykle se udává v centimetrech (palcích). Vzory tartanu jsou registrovány Skotským úřadem pro tartan (Scottish Tartans Authority), který uchovává vzorky materiálu, jeho jméno a kód označující charakteristiku barevného vzoru. V současné době je registrováno asi 5000 vzorů tartanu. Ačkoliv se každý rok registrují nové vzory, většina jich byla vytvořena v 19. století. V té době narůstalo romantické období Highlands a během viktoriánského období byla skotská kultura silně poangličťována. Reakcí na tyto procesy byla registrace tartanů spolu s klanovými jmény. Předtím většinou nebyly jednotlivé vzory s klany spojovány.

4. 6. Bavlna

V současné době je více než 50% vyráběných textilií z bavlněných vláken. Bavlna se používala již po tisíceletí, v některých publikacích se uvádí, že už staří Egypťané používali bavlnu před 12. tisíci lety. Důkazem toho jsou např. objevy v jeskyních v Mexiku, kde byla nalezena vedle peří a jiných živočišných vláken také bavlna. Další písemná zmínka o bavlně pochází z Indie, asi z roku 1500 př.n.l. Do Evropy bavlněné látky dovezli až arabští kupci, někdy v 9. století našeho letopočtu. Dalším objevitelem bavlny, který v roce 1492 objevil Ameriku a na Bahamách našel plantáže bavlny u původního obyvatelstva. Od 16. století byly už bavlněné výrobky známy po celém tehdejší světě.

V Novém světě bylo pěstování bavlny hlavní ekonomickou aktivitou kolonistů. Pěstovala se např. na Floridě, ve Virginii. Jedním z převratných vynálezů ve 30. letech 18. století byl první spřádací stroj bavlněné příze, vynalezený v Anglii, ale byl zatlačen do pozadí dalším, ještě převratnějším vynálezem - Wattovým parním strojem. Brzdou v rozvoji bavlnářského průmyslu bylo pracné odstraňování semínek z bavlny, tento problém byl podnětem pro vznik dalších strojů na čištění surové bavlny a odstraňování těchto semínek. Tzv. cotton gin, díky němuž se zvedla produkce bavlny o třetinu vyrobil Eli Whitney. V současné době je více než 50% vyráběných textilií z bavlněných vláken.

Dnes se bavlna pěstuje v teplých oblastech, po celém světě. Ke stálým dodavatelům těchto bavlněných vláken patří Egypt, USA, Asie a Rusko.

Bavlna je jednou z nejdůležitějších textilních vláken, získává se z plodu keře bavlníku. Původně se bavlna vyráběla z keřů bavlníků, které rostly divoce v tropických a subtropických oblastech. Dnes se převážně bavlna pěstuje na farmách po celém světě.

Rostlina bavlníku je často napadána housenkami motýlů, a proto se při pěstování používají ochranné pesticidy, které se aplikují 10x až 20x ročně. Z tohoto důvodu dochází v rozvojových zemích během jejich aplikace k častým smrtelným otravám pěstitelů bavlny. Veřejnost většinou bavlnu považuje za materiál, který neškodí, naopak je příjemný na nošení, avšak konvenční pěstování a zpracování má fatální dopady na životy mnoha milionů rolníků a jejich rodin. Velký rozruch způsobily firmy některých států, když se snažily uvést na trh geneticky upravenou bavlnu, tzv. Bt-bavlnu. Motivací pro vyvinutí této modifikace bylo snížení spotřeby škodlivých pesticidů.

Tento nový druh bavlny má údajně větší odolnost právě vůči škůdcům a chorobám, avšak tento nový gen bavlny má také své odpůrce, kteří tvrdí, že by mohl nový druh ohrozit ekonomiku stávajícího pěstování bavlny. Z bavlny se dá předem získat několik druhů vláken, které se rozlišují podle délky. Známe bavlněná vlákna o délce 50 až 60 mm, ta jsou považována za nejjakostnější, tato vlákna se vyskytují zřídka a vyrábí se z něho v omezeném množství luxusní zboží, např. pánské košile.

Dalším druhem jsou vlákna dlouhá 28 až 40 mm, nazývají se vlákna staplové délky a používají se na výrobu lehkých tkaných nebo pletených svrchních oděvů (popelíny), nebo na spodní a ložní prádlo (sypkovina). Krátká vlákna 10 až 18 mm se získávají při výrobě česané příze a směsují se s bavlněnými nebo umělými vlákny, z nichž se potom vyrábějí např. pracovní oděvy, nebo hadry na čištění. Z dobrých vlastností bavlny je pevnost tahu a oděru, proto se používá na výrobky, které se často perou a jsou často namáhány. Materiály z bavlny mají příjemný omak, vysokou savost, a proto jsou hojně používány na lůžkoviny. K nevýhodám bavlny patří mačkavost, žmolkovitost a tepelně příliš neizoluje.

4. 7. Vzorky použitých materiálů

Pelerína:

- vrchový materiál – 85% polyester, 15% vlna
- podšívkový materiál – 100% polyester

Sako:

- vrchový materiál – 85% polyester, 15% vlna
- podšívkový materiál – 100% polyester

Kalhoty: 97% bavlna, 3% elastan

Tunika: 98% viskóza, 2% elastan

Sukně: 85% polyester, 15% vlna

Náplety: 98% bavlna, 2% elastan

4. 8. Barvy západu

Jaké jsem zvolila barvy pro kolekci oděvů na cestu na západ? Zvolila jsem barvy teplé, hřejivé, které symbolizují slunce, babí léto a podzim.

Tato kolekce je v barvě:

- **hnědých odstínů**, které jsou symbolem zdravého rozumu, dávají pocity bezpečí a stability, tuto barvu mají rádi lidé milí a důvěřiví
- **červené**, je barvou vzrušující, energickou, spojenou s představami ohně a krve. Je výrazem životní síly a aktivity, dávají jí přednost energičtí a cílevědomí lidé
- **žluté**, tato barva povzbuzuje, přináší uvolnění, harmonii, působí vesele a otevřeně

Přiložené foto

5. Cesta na jih

Poslední trasa nás zavede do jižních oblastí Evropy. Tyto oblasti vábí turisty především svými historickými památkami a lákavým odpočinkem u jižního moře. Proto jsem tuto poslední část kolekce navrhla tak, aby vyhovovala požadavkům odpočívajícího turistu a horkému klimatu. Volila jsem materiály lehké, vzdušné ve světlých tónech.

Při navrhování těchto modelů mi jako vzor posloužil „můj imaginárně strávený den v této lokalitě“.

Dopoledne bych věnovala procházkám po městě nebo památkách. Zvolila jsem pro tento účel trenkové kalhoty s topem doplněným tiskem. Top je ušit v kombinaci polyesteru s elastickým materiálem, je zhotoven tak, aby bylo možné ho nosit po otočení i jako sukni nebo šaty

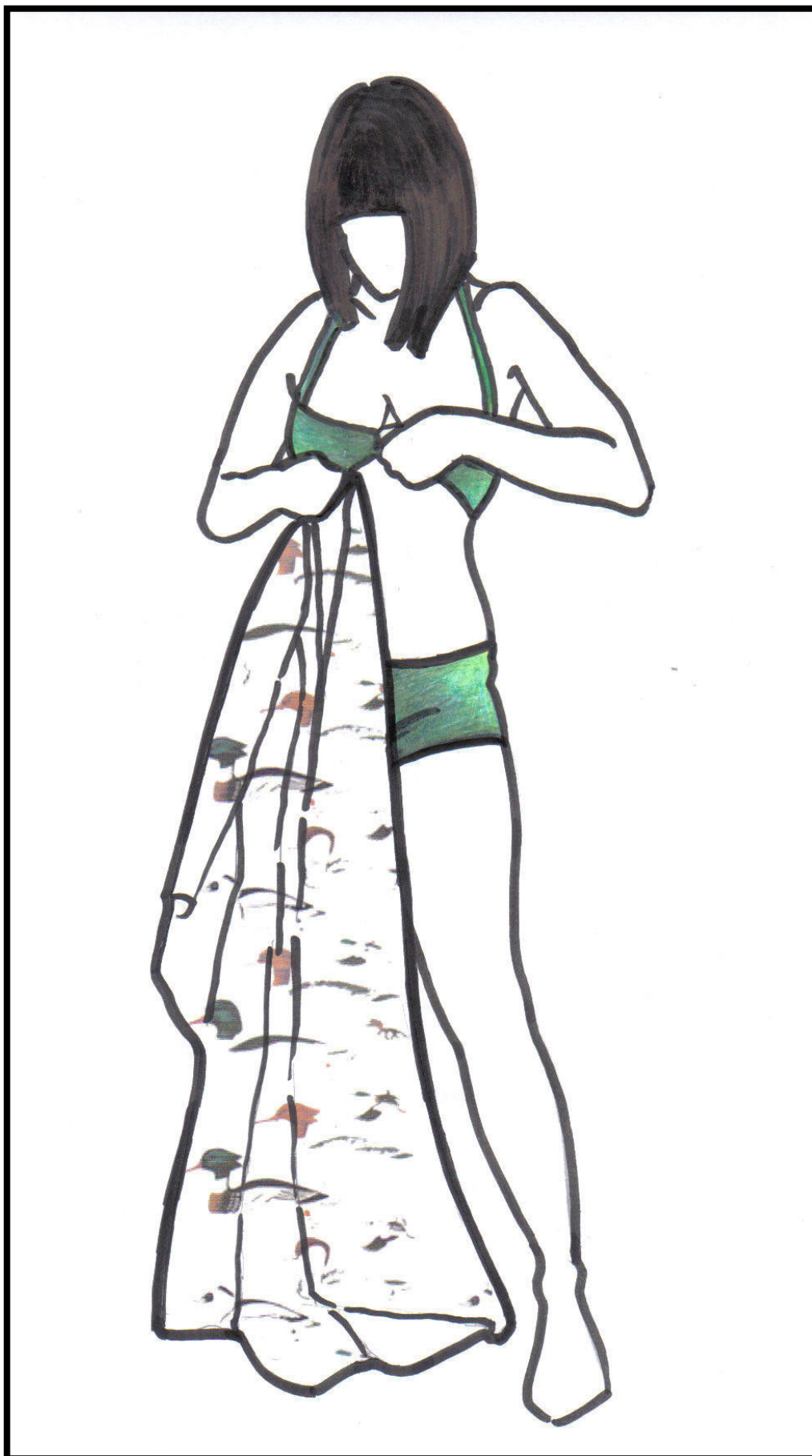
Po obědě bych plánovala koupání. K této příležitosti bych samozřejmě oblékla plážový komplet. Na ochranu před sluncem a i slídívy zraků voayérů by mne měl ochránit velký (šál, šátek, přehoz) z polyesteru, také zdobený tiskem.

Po západu slunce bych se určitě ráda vydala na procházku městem a proto jsem zvolila variantu pohodlných tříčtvrtečních kalhot s tílkem a krátkým sáčkem z potištěného saténu.

5. 1. Návrhy kolekce k cestě na jih

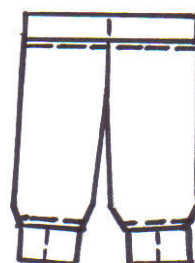
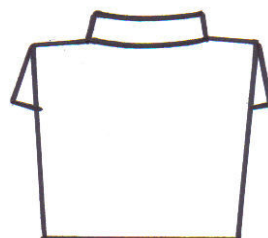
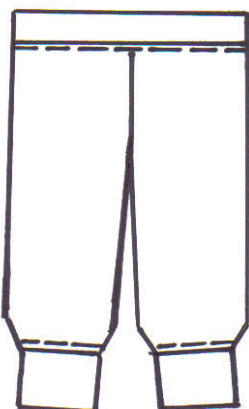
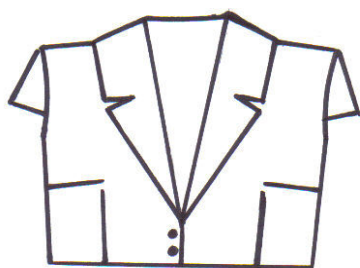

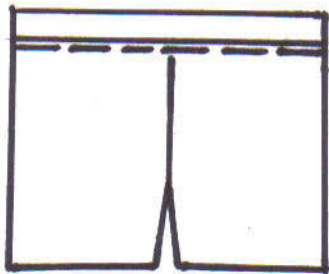
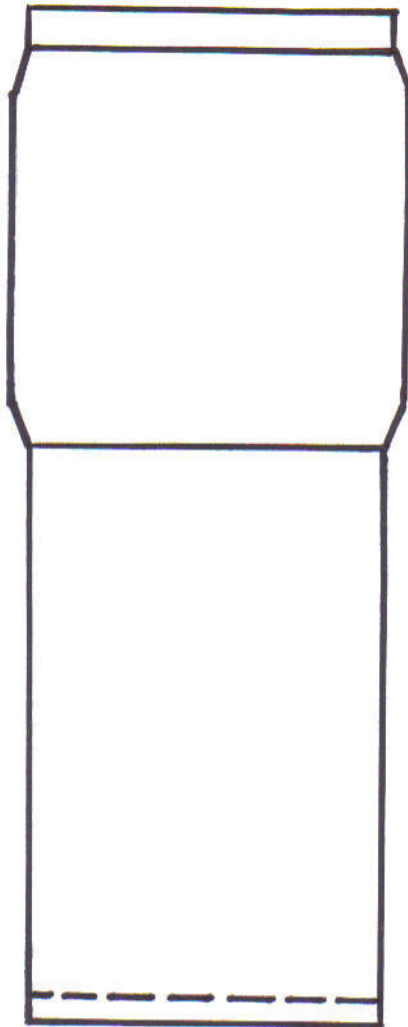
5. 2. Technické nákresy

PD

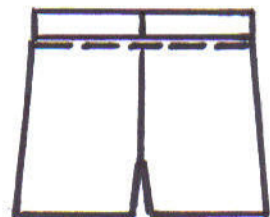
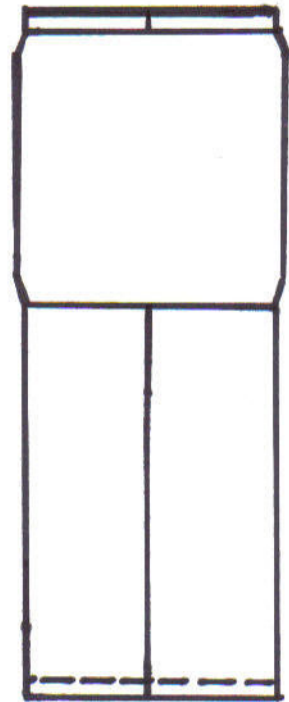
ZD

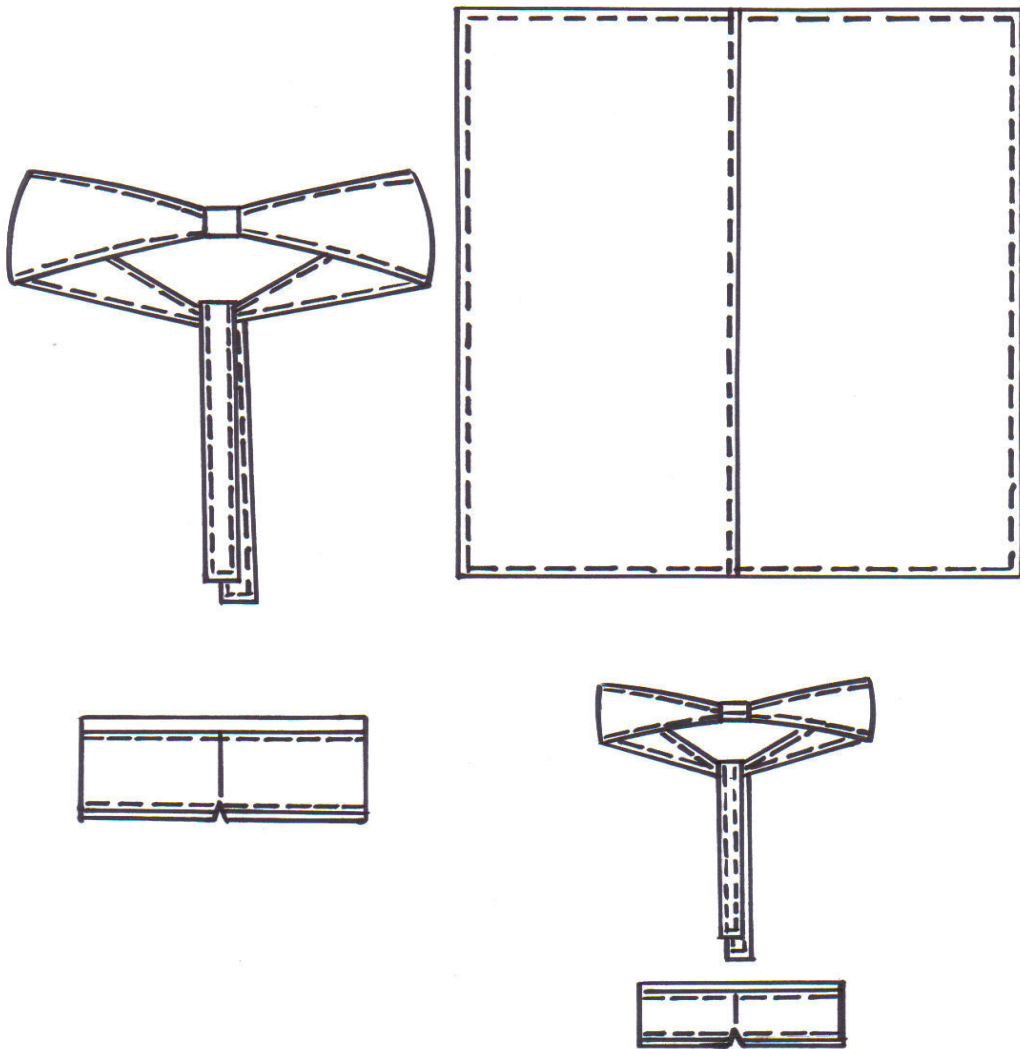
PD

ZD

PD

ZD

5. 3. Zvolené materiály

V poslední, třetí cestě, orientované na jih, jsou oděvy zhotoveny opět z polyesteru, bavlny a viskózových vláken.

5. 4. Viskóza

Základní surovinou pro výrobu viskózy je celulóza. Viskóza je tedy z přírodních polymerů. Při výrobě celulózy dochází k regeneraci celulóзовých vláken. Na trhu se viskóza objevila počátkem 20. století, tvořila levnější náhradu přírodního hedvábí a později nahrazovala i vlnu a bavlnu. V obou světových válkách byl přerušen dovoz přírodních textilních materiálů do Evropy, takže viskóza byla téměř jedinou surovinou v textilním průmyslu. Od konce šedesátých let minulého století až dodnes se drží světová produkce viskózových vláken na stejné úrovni.

Základní surovina pro výrobu viskózy, tedy celulóza je obsažena v buněčných stěnách každé rostliny, ale pro výrobu viskózy se hodí jen určité druhy dřeva.

Například buk nebo smrk obsahují jen malé množství celulózy, proto se na výrobu viskózy používají jiné druhy dřevin, jako např. pinie (rychle rostoucí). Působením hydroxidu sodného na celulózu vznikne alkalidcelulóza, ta se sulfiduje se sirouhlíkem a vznikne xantogenát celulózy, na který se působí hydroxidem sodným, a tak vzniká viskóza. Dále se viskóza zvláknuje v lázni z kyseliny sírové a síranu zinečnatého, poté tato hmota prochází tryskami. V plastickém stavu se viskóza dlouží, chemicky upravuje, nebo stříhá na danou délku. Vlákná viskózy jsou dodávána ve formě hedvábí, nebo stříže, dále může být viskóza lesklá, matovaná, nebo bělená. Viskóza se vyrábí nejen jako základní druh, ale vyrábí se i jako modifikované vlákno, např. vysoce pevné, modalové nebo polynozické.

Neupravované viskózové vlákno za sucha dosahuje vysoké pevnosti, podobné pevnosti bavlny, ovšem za mokra se snižuje pevnost o polovinu. Modifikovaná viskóza má až dvojnásobnou pevnost oproti bavlně, a ta klesá v mokrému stavu asi o třetinu. Obecně mají viskózová vlákna příjemný omak, dobrou savost a nemačkovost. Nevýhodou však je její srážlivost při vyšších teplotách.

Viskóza se nejčastěji používá na halenky, šatovky a jako podšívkovina. Viskózová vlákna se snadno směsují s bavlnou, vlnou a syntetickými vlákny, dodávají těmto směsoým tkaninám vysoký lesk, ale v případě, že viskózová vlákna mají větší podíl ve směsi než 30%, výrobky se velmi rychle opotřebovávají. Tato negativní vlastnost viskózy byla téměř odstraněna u modifikovaných druhů, takže i směsi s vyšším obsahem viskózy jsou vhodné pro vrchní ošacení.

5. 5. Něco o použitém tisku

Obecně se vytváří vzory na textilie nanášením tiskacích barev na určená místa. Tento proces se nazývá textilní tisk. Technika tisku se pravděpodobně rozvinula v Asii a do Evropy se dostala teprve v 10. století. První tiskárna v České republice vznikla roku 1763, a to ve Sloupu u České Lípy. Tisk se zpravidla provádí na bílé a nebo obarvené textilie. Ve světě se používají pigmenty jako barvivo na většinu textilních tisků. Tyto pigmenty se používají na většinu vláken, vyrábějí se v širokých paletách a jsou stálé ve vybarvení. Jejich kladné vlastnosti převažují nad nevýhodami, jako je tužší omak a horší stálost v oděru.

Chemický průmysl vyrábí několik tisíc různých barviv, a to barviva rozpustná ve vodě, jsou to barviva, která přecházejí v barvicí lázni na vlákno. Dále se barviva rozpustná ve vodě dělí na barviva přímá, kyselá, mořidlová, zásaditá a reaktivní. Přímá barviva mají jednu společnou vlastnost, a to přilnavost k vláknům textilních materiálů. Mají velikou škálu odstínů, jsou to barviva levná, vybarvují se jimi tkaniny určené k tisku leptem a tiskne se jimi na materiály ze syntetického hedvábí. Nevýhodou těchto přímých barviv je malá stálost, která je příčinou potíží při praní. Barviva kyselá jsou rozpustná ve vodě, používají se hlavně k potiskování živočišných vláken, jako je vlna, hedvábí, nebo syntetických vláken polyamidových (silon). Odstíny kyselých barviv jsou velmi živé a stále. Barviva mořidlová, která se používala před vynálezem barviv kypových, mají velmi rozmanité chemické složení, nemají žádnou afinitu k celulóзовým vláknům. Klasickým barvivem této skupiny je alizarinová červeň, která se získávala z rostliny mořeny barvířské a jako mořidla se užívalo solí hliníku, železa, niklu nebo chrómu. Tato barviva jsou nejstálejší pro barvení a tisk vláken živočišných. Barviva zásaditá, neboli bážická, mají velmi malou stálost, dříve se používala k tisku vlny a bavlny, nebo k tisku kašmírových šátků, a požadované odstíny a živost těchto barev nelze jinými barvivami nahradit. Reaktivní barviva byla vyrobena teprve nedávno. Jsou to jediná barviva rozpustná ve vodě, kterými lze barvit celulóзовá vlákna. Právě tato schopnost barviva reagovat s celulózou, dala název celé této skupině barviv. Navíc tato barviva můžeme použít v kombinaci i s jinými druhy barviv.

Dalším druhým, základním rozdělením barviv jsou barviva ve vodě nerozpustná. Tato barviva před barvením převádíme na rozpustnou formu, a v této podobě se pak barviva chovají jako ve vodě rozpustná. K těmto barvivům se řadí barviva sirná, kypová, pigmentová a disperzní. Barviva sirná se pro tisk

příliš nepoužívají, přestože jsou to barviva velmi levná s dobrou stálostí, jejich nevýhodou je omezená paleta barev a kalné odstíny. Sirná barviva se získávají tavením organických sloučenin se sírou, nebo sulfidem sodným. Právě síra činí při tisku různé potíže. Barviva kypová jsou nejpoužívanějšími barvivy na celulózu vlákna. Kypová vlákna jsou ve vodě nerozpustná, a proto nepřilnou na vlákno. Chceme-li jimi barvit nebo je po tisku fixovat, musíme je zkypovat. Zkypování je vlastně převedení nerozpustného barviva alkalickou redukcí na barvivo ve vodě rozpustné. Nevýhodou tohoto procesu je, že barvivo mění svůj odstín apod.

Disperzní barviva byla původně vyvinuta pro tisk a barvení acetátového hedvábí. Toto barvivo má různé chemické složení, protože patří do skupiny nerozpustných barviv. Rozpouštění probíhá ve vodní lázni, kde je barvivo molekulárně rozpuštěno za působení vyšší teploty. Tyto molekuly se absorbují do vlákna, v podstatě se v něm rozpouštějí. Lázeň zůstane bezbarvá. V poslední době se jimi začala barvit i syntetická vlákna.

Třetí skupinou jsou barviva vytvářena na vlákne, k nimž patří anilinová čern, azová barviva, vtaľogenová barviva a další. Anilinová čern se často uplatňovala ve strojním tisku. Vzniká oxidací směsi anilinového oleje a anilinové soli. Toto barvivo je velmi levné a stálé, dnes se již nepoužívá pro toxické účinky anilinu.

Nerozpustná barviva azová vznikají teprve ve vláknech spojením dvou složek – diazotovaného aminu, nebo jeho soli a naťolátu. Tato barviva mají dnes velikou paletu odstínů vysoké stálosti. Kombinují se i s jinými barvivy pro tisk přímý i pro tisk s rezervami. Vtaľogenová barviva mají krásné modré a tyrkysové odstíny, které se používají při kolorování. Jejich aplikace je jednoduchá a mohou se tisknout i s jinými skupinami barviv.

K potištění oděvů v části mé kolekce cesty směřující na jih jsem použila technologii sublimačního tisku. Tato technologie se v textilním průmyslu se již používá řadu let. Zpočátku se používal pro velkoformátový tisk metrového textilu. S příchodem nových technologií se začal využívat i jako malosériový tisk na kusový textil. Tento tisk je aplikován na povrch textilie pomocí sublimačního inkoustu a za použití tepelného lisu, který působí určitou teplotou a tlakem. Působení určité teploty, tlaku a času zapříčiní, že se inkoust z pevné formy změní na plyn a následně potiskne textilií trvalým obrazem. Barvy proniknou do struktury vláken a výsledkem je trvalá fixace, která vytvoří potisk odolný proti poškrábání, na rozdíl od jiných technik. Barva se u tohoto tisku přenáší z média na speciální přenosové fólie, přičemž množství tepla udává i intenzitu barvy.

Tento tisk umožňuje tisknout kontinuálně, což představuje širokou škálu odstínů s plynulými přechody. Jestliže tiskneme na stolních sublimačních tiskárnách, je přenosová fólie stejně jako tisková hlava široká, jako šíře potiskovaného média. Tisková hlava je pevně ukotvena v tiskárně a pohybuje se papír. Tento papír prochází tiskárnou ve čtyřech průchodech a při každém průchodu je na něho nanесena barva. V praxi to vypadá asi tak, že papír vyjíždí z tiskárny ven a opět se zatáhne zpět k dalšímu nanесení barvy. Tisková hlava je složena z mikroelementů zahříváných na vysokou teplotu, jejich působení odpařuje barvy přenosové fólie a následně fixuje barvy na materiál. Z toho vyplývají výhody i nevýhody technologie. Pro tento tisk jsou zapotřebí speciální tepelně odolná média. Další nevýhodou je, že neposkytují příliš velké rozlišení 150 – 600 dpi. Tento nedostatek je vykompenzován tím, že barvy působí velice kompaktním dojmem. Sublimační tisk lze provádět jen na syntetická vlákna, např. polyester, polyamid, nebo polyakrylát.

Vysokou teplotou se tuhé barvivo přemění na plyn, aniž by se stalo tekuté a dále vysoká teplota způsobí otevření pórů vlákna, a tyto póry se po snížení teplot uzavřou a barvivo se stává součástí textilu. Z tohoto důvodu nemůže být sublimace použita na přírodní materiály (bavlna), jelikož přírodní vlákna nemají žádné póry k otevření. V jistém případě je možné bavlnu potisknout, ale tisk se po několika vypráních smývá.

5. 6. Ostatní způsoby tisku

K dalším známým tiskařským technikám patří síťotisk, který je jednou z nejstarších a nejpoužívanějších technologií. Na textil jsou barviva nanášena přes síťo tiskovou šablonou. Před samotným nanášením tisku přes síťo je důležité si vyrobit vlastní film nebo šablonu. Tiskovou šablonu tvoří síťovina napnutá na kovovém rámu, která je obalena světlocitlivou emulzí. Šablonu s předlohou umístíme na síťo a osvítime speciální UV lampou. Po osvětlení se motiv vyvolá vodou, přičemž se odplaví neutvrzená emulze a šablona stává průchodnou pro barvu a přesně určí jaký tvar má tiskové pole. Po tisku se vzor fixuje v horkovzdušném tunelu, při teplotě 150 až 165 stupňů Celsia a tato fixace zajišťuje stálobarevnost praní. Tento druh tisku umožňuje tisk jednoduchých log a jednoduché grafiky.

Přímý tisk je nejpoužívanějším způsobem potiskování textilu. Používá se na bílé, nebo světle obarvené textilie. Místa, která mají být potištěna jsou určena vzorem a po potištění se barvivo fixuje pařením a působením horkého vzduchu.

Leptový tisk se používá na tkaniny vybarvené leptatelným barvivem. Principem tohoto tisku je rozrušení barviva v místech natištěných leptací barvou, které probíhá při působení páry. Při paření vzniká chemická reakce, při které se dříve obarvené místo odbarví na bílo. Tak vzniká bílý lept. K této technice jsou nutná použít odbarvitelná barviva. V případě, že chceme dosáhnout pestrobarevných leptů, musíme použít v leptu stálé barvivo, které se nedá odbarvit.

Rezervový tisk je založen na principu mechanické nebo chemické rezervy, která zabraňuje vybarvení textilie v potištěných místech. Tato metoda je velmi stará, původně se používalo voskové rezervy a dodnes se používá v některých uměleckých tiskárnách. Nejjednodušší způsob potištění je potisknout tkaninu rezervou a poté následně obarvit. Při této technice získáme bílou rezervu.

Dalším termínem je rezerva tištěných ploch. Rezerva se tiskne pod ostatní barvy tištěného vzoru, nebo přes ně, podle toho jaký efekt požadujeme. Při paření se zabrání fixaci barviva částečně, nebo úplně a vzniká tak vzor ve vzoru.

V současné době se při tisku používá zejména válcová a filmová technika, digitální tisk a tisk přenosem. V případě strojního válcového tisku je vzor vyrytý do měděného válce, přičemž rytiny se zaplní barvou. Procházející materiál se přitlačuje na tiskařský válec, kde se barva přenáší podle vyrytého vzoru na textilií. Tato technika je velmi nákladná díky zhotovování tiskacích válců.

V případě přenosu každé barvy přes zvláštní šablonu se jedná o filmový tisk. Šablony mohou mít různé tvary ploché nebo kruhové. Výhodou tohoto tisku oproti strojnímu válcovému tisku je nižší cena pořízených šablon, než tiskacích válců a barvy u filmového tisku jsou brilantnější. Nevýhodou je však velikost šablon a špatná manipulace s nimi.

Digitální tisk se provádí tryškami, které přímo stříkají barvu na textilií bez použití šablon. Známe dva druhy tiskacích strojů, jeden s hrubým rozlišením 40 dpi. Systémem tohoto stroje je, že pracuje s ventily, které jsou řízeny počítačem a vytvářejí vzor. Používají se jen na potiskování koberců. A druhý typ stroje má rozlišení nad 200 dpi a u něho existují dva systémy. Kontinuální tisk a kapka na požádání. Tato technologie se používá na potiskování malých, doplňujících částí oděvů.

5. 7. Vzorky použitých materiálů

Sako:

- vrchový materiál – 100% polyester
- podšívkový materiál – 100% polyester

Kalhoty: 96% viskóza, 4% elastan

Šaty/ top:

- 1. materiál – 100% polyester
- 2. materiál – 98% bavlna, 2% elastan

Trenkové kalhoty: 96% viskóza, 4% elastan

Plážový komplet: 96% viskóza, 4% elastan

Plážový šál: 100% polyester

5. 8. Barvy jihu

Na cestu po jižní Evropě jsem vybrala lehké oděvy ve studených barvách, aby pocitově ochladily horké, sluncem rozpálené jižní oblasti. Některé materiály jsem potiskla symbolickým motivem kachny v kombinaci teplých a studených barev.

- **bílá barva** neurčitá, nejistá, spojená s představou nejistoty a čistoty, v podstatě umožňuje působení barvy, se kterou je v kombinaci, tuto barvu mají rádi otevření a nekompromisní lidé
- **světle zelená barva** působí přirozeně, ale někdy i jedovatě, je spojena s představou chladu, vlhka, ticha, rostlin, je symbolem života, svěžesti a přírody, mají ji rádi lidé, kteří touží po uznání a obdivu

Přiložené foto

6. Závěr

V této bakalářské práci jsem se snažila vyjádřit svou představu o nezávislé, mladé cestovatelce, která se rozhodne navštívit různé kouty Evropy. Pokusila jsem se o vytvoření kolekce, která by jí poskytla takové varianty oděvů, které by v dané příležitosti při jejích cestách ocenila jako praktické, pohodlné a přitom vkusné oblečení. Při volbě střihů a materiálů jsem přihlížela ke klimatickým podmínkám, a k účelu, za jakým moje imaginární cestovatelka do té, či oné země Evropy vycestovala. Další výhodou, kterou jsem uplatnila při volbě modelů, je jejich vzájemná kombinovatelnost. Každý oddíl mé kolekce jsem se snažila ladit do barevných odstínů, které u mne evokovaly danou oblast. Celou mou kolekcí prolétá divoká kachna, kterou jsem si zvolila za symbol cestování po Evropě. Právě kachna je inspirací pro výběr barev a také použitý tisk na mých oděvech.

A na úplný závěr si dovolím vyslovit své nejtajnější přání, aby pominuly všechny ekonomické krize, všechny španělské, ptačí i prasečí chřipky, nemoci šílených krav, teroristické útoky, které by mohly zabránit lidem cestovat za poznáním cizích krás naší planety, třeba i s „mojí divokou kachnou“.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

Gombrich, E., H.: Příběh umění, Mladá Fronta 2003

Černý, W., Drchal, K.: Průvodce přírodou – Ptáci, Aventinum 1990

Hrdlička, M. a kolektiv: Zpátky do Evropy – Kam na dovolenou, Olympia 2008

Pařilová, H.: Tkaniny, skripta TUL

Webové stránky

<http://cz.wikipedia.org/wiki/>

Fotodokumentace

